



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum quartum. De religionis in Daniae & Norvegiae regnis
mutatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

media turba se proripuit, & ad S. Petri Basilicam accurrens, ad pedes Pontificis qui in sacello tum ibi erat, procidit, eos iterum atque iterum deosculatus, lachrymis & singultibus interim voce interclusa, ne verbum quidem proloquutus. Pontifex ratus hominem forte esse, qui nefarii facinoris sibi conficius, id alijs audientibus propalare nollet, præsentes aliquantū se cedere iussit, ut solum audiret: at ille recuperata voce, exclamans, *Minime, inquit, Pater sancte, sed iube hos manere: quippe peccati mei magnitudo poenitentiam postulat publicam. Vrginti tres ja sunt anni, ex quo Sathana sui Minister: at iam posthac Iesu Christi iug, Ecclesia seruu esse cupio: ad quam, Sanctitatem Tuam humiliter rogo, ut me admittere & transcribere velit.* Tum Papa hominem de singulis diligenter interrogatum, ipse quoque illachrimans, impetrata benedictione, ad Cardinales quosdam remisit: a quibus ille examinatus & absolutus, & sacra Eucharistiæ communionem munitus, quū æstu ardentissimo pleraque loca sacra visitasset, nō multo post in morbum incidit, & in Xenodochiū S. Spiritus delatus, post triduum animam Deo reddidit, vixit gaudere se dicens, quod post tot tantaque pericula ad portū salutis tandem appulisset. Eius audita morte, Pontifex, apud quem tunc erant P. Hieronymus de Marca, & P. Bernardinus de la Poste, Capucinus, sublati in cælum oculis, in hæc verba cum D. Paulo Apostolo erupit: *O aliusudo sapientia! Quam multi miseri peccatores vel in monasteria vel in deserta se conferunt, ut peccata sua poenitentia & vita auferantur: & hic tantus peccator tribus tantum diebus vera animi contritione peccatorum remissionem & paradysum promeruit!* Complura sane eiusmodi hominum exempla habemus, quos Deus vix ad Ecclesiam reuerfos, & in statu gratiæ constitutos, ad se euocauit, & ad cœleste regnum extra omne periculum transtulit: inter quæ Poloni huius Ministri non est extremum.

DE RELIGIONIS IN DANIA ET Noruegiæ regnis mutatione.

CAPVT XIV.

ARGVMENTVM.

- I. *Christiannus ex Dania regno eiicitur.*
- II. *Eius successor à Protestantibus ad commune sedus sollicitatur.*
- III. *Lutherus quosdam sua farina theologos in Daniam misit.*

IV. *Caluinismus in Dania gliscit.*

V. *De Noruegia regno.*

I. **E**vangeliū Iesu Christi in Dania sensim plantatū est, primus gradus inferendi in Daniam Euangelij factus est Bremæ, per S. V. Villehadū tempore Caroli Magni, constituto Episcopatu, secundus Hamburgi constituto Episcopatu cui à Carolo M. præpositus est Heridagus, ut is Danis Christi notitiam inferret, sed is sæuiriētibz Danis parum in ea gente profecit, donec sub Ludouico Pio Haraldus Dania Rex exul, ab eo in clientelam receptus & Christianus effectus Mogontia, in regnum est restitutus, in illis cū eo Apostolicis viris in primis S. Anshario Bremensi Episcopo, qui geres septentrionales Christi Regno subiicerent, quod etiam fieri captū instabili vt cunq; fortuna, donec plenius aspirāte diuina gratia tempore Ottonis II. Imp. sedes Apostolica Romana in qua Dei in terris vicarius, quasi in puppi Ecclesiæ residens pro salute omnium assidue excurbat, manū Regno Dania potentius apposuit vt miseros idololatrias à seruitute Sathanae in beatam filiorum Dei libertatem vindicaret. Ab eo tempore Regnum hoc vera Fidei, quæ nusquam nisi in Romana seu Catholica reperitur Ecclesia lumine illustratū, in perpetua diuina claritatis profecione ac soliditate permanfit, donec A. M. D. XVI. Luthero in Germania tumultus aduersus Ecclesiam Catholicam concitante, Regnū hoc cū vicinis in veteres tenebras, est relapsum, (a) cuius ruina hæc fuit occasio. Imperabat in Dania ac Noruegiæ regnis Alteburgiū Stemma, & ex eo præerat Christianus I. qui etiam A. 1474 Romam religionis gratia ipse adijt (b). Huic nati sunt ex Dorothea Brandeburgia, filij 4. nempe Olaus & Canutus in primis annis defuncti, item Ioannes & Erikericus, diutius superstites, Ioannes Patri suo A. 1482. xi. Kal. Iun. defuncto Hafniæ successit in regno Daniae ac Noruegiæ, item Sueciæ, (quod pater eius Christianus deficientibus adscā Rege suo Sueciæ adiunxerat (c). Sed Regnum Sueciæ ei diuturnum non fuit, nam rebellantibus Suecis Christina vxor eius, Filia Ernesti Saxonie Electoris, Stockholmia capta, vix tandem post biennium minis Imperatoris & Pontificis

Roma.
a Ioan. Adolphi Cypraus Annal. Slesuic. cap. v. primis. 13. b Reusnerus in opere Genealogico. pag. 360. c Reusnerus Lutheranus loc. cit. & Henninges part. 4. Genealog. Sueciæ ac Dania.

Romani dimissa, A. 1503. à Rege Sueciæ Stenone de Stueræ ad fines Danicos est reducta & dimissa. Iniuriam suam Ioannes Rex quidem 5000. armatorum ulcisci voluit, sed A. 1509. à Lubecensibus, nauali prælio victus, nihil efficere valens Alburgæ, in Iulia vel Cumbrica Chersoneso obiit A. 1513. x. Cal. Martij. Superstes erat eo moriente, & hæredè regni relinquente Christiano II. ex Christina Saxonica natum, Fridericus I. frater Ioannis Regis, Dux Slesvici, Holsatiæ, VVagriæ & Stormariæ, male contentus, quod paucis tertis ipse, Ioannes potioribus usus fuisset, neque vero clã fuit, inquietus Friderici animas qui malorum eunctorum imperium hæresios portã in tria postea regna aperuit, Christianus tamen II. magno animo aggressus paterna regna, de affinitate potente & sibi domi, & aduersus rebellantem Sueciam circumspecti, & Gotscalco Slesvicensi Episcopo in Belgium misso Isabellam Sororem Caroli V. coniugè A. 1515. impetrauit. Indignabatur Fridericus Christianum II. patri uel suum tanta fortuna euechi, utpote qui sibi videbatur tãto fieri importetior, quãto ille amplius affinitate tanta eueheretur. Itaque cum habuisset coniugem è Brandeburgica domo Annam Ioannis Electoris filiam, A. 1514. defunctam, dein de Sophiam Bugislaui X. Stetionensium. In Pomerania Ducis filiam, quando in Saxoniam ac Brandeburgicis ditionibus efferebatur audacia Lutheri, in suas ditiones Fridericus iste, quoque nouos doctores irrepere tanto facilius permisit, quãto per hos, Cæsaris hostes, & Saxoniam ac Brandeburgici Electorum amicos, sese validiorem aduersus Christianum II. affinem Cæsaris fieri posse opinabatur, conciliatis religionis similitudine animis, cuius vinculo nullum inter mortales fortius reperiri solet. Christianus II. per Carolum V. potentior effectus rursus sibi subijcere molitur, Suecos, qui iam in Stenonem, ut Regem, aduersus Christianum I. coniurando conserant, & conqueuerant; Gustauum etiã Regni Suedici Archiepiscopum, quod Christiano Daniæ Regi se opponere nollet, fugatum in arce Stega obsidebant. Cum igitur is per Christianum Regem esset obsidione liberatus, & in Daniam traductus, Sueci Stockholmij denuo concurant, se ne quid Pontificis autoritate interveniente voquam Gustavum Archiepiscopum recepturos. Sed, Lutheri templo Germanico, quicquid in eius causa statuere ac decerneret etiam Papa, nihil ponderis ac momenti apud se habiturum esse, neque ulli uitæ ac fortunarum periculo sententiam esse mutatuos. Denique, cuiuscumque etiã cri-

minis ac facinoris, sua violata Ecclesia obedientia, seu Laica Maiestatis Regni ac imperij in posterum rei agerentur huiusmodi culpam ac poenam, qualiscumque ea fuerit omnibus & singulis ex æquo communem fore. Hoc Decretum, haud dubie Schismaticum, cum ad aures Pontificis Romani Gustavus Archiepiscopus incitante Christiano II. derulisset, atque Concilium Romæ eam ob causam conuocasset, sententiam tulit, aduersus Schismaticos, eius executionem Christiano Regis per literas demandauit; qui per se ad eam rem curandam exactissime erat inclinatus. Itaque Suecos bello aggressus urbe Stockholmensium dedita, acceptoque fidelitatis iuramento, Rex Sueciæ à Gustavo ante dicto Archiepiscopo coram Carolo V. Imperatoris legatis, est coronatus, & cõdonata offensa multitudini promiscua, de authoribus iniuriarum & Schismatis principibus sumpsit supplicium, acceptisque obsidibus in Daniam est reuersus, Pontifex vero legatum Ioannem de Potentia Cardinalem in Sueciam misit ad ea quæ gesta erant, rata habenda & res eius regni sacras ordinandas, Dum ea geruntur & Christianus Rex Daniæ apud Imperatorem versatur extra Regna sua, in Vinceribus Regnorum eius carcerum malum incrementum, tam in Daniam quam in Sueciam. In Suecia, noua conspiratio hæc Gustavo Erici, nuper Stockholmie ob Schisma capite plexi, filio, qui obses in Daniam fugerat, ope Lubecensium; in Daniam vero molitione Friderici Ducis, patris Regis alia factio hæreticorum. Ad quos motus compescendos, dum cum externo milite in Daniam reuolat Christianus I. Rex, Catholica fidei studiosissimus, prodicione suorum, utroque regno prius se exurum sensit, quam suspicaretur: Dani in centore Friderico recubant exterorum militem per suas terras in Sueciam duci; Sueci crudelitate eius se laesos querebantur. Ita Christianus Rex impositis rebus suis per nauas in Belgium ad Carolum V. effugere coactus, decennio exulauit. Et quomquam metu Imperatoris Isabella Regina in regnum inuitaretur, illa tamẽ ire sine marito ad rebelles recusauit. Interea Fridericus I. patris Regis exulantis suffectus in locum Regis ferendæ hæresis, in suis terris occasionem dedit, suis rebus firmandis ut putabat, non in commodam religionem valde aptam ad demulcendos animos hominum in Malum pronos. Ea occasione Lutheri Locusta gnauiter, vsi sunt, & impij quidẽ Apostata in regno ipso, à fide & castitate desistentes, vsi sunt, donec A. 1532. Christianus II. exul Collectis demum nouis copijs naualibus ad recuperandum regnum

regnum reuersus à Friderico patruo in Norvegia captus bello, xxvi. annos in carcere Sunderburgi agens, vitam finiuit, viii. Kal. Febr. A. 1559. utramq; fortunam luculentissime, sed peiorem diutissime expertus, Regni & Religionis veræ Catholicæ studio in miserias deuolutus, quod Studium in illo crudelitatis titulo A catholicis obvolvendo multos Catholicos sefellerunt, qui rem altius scrutari neglexerunt (4).

II. Christiano igitur II. seu Christierno tam exulante quam post reditum captiuo, Fridericus I. illi suffectus Daniæ quidem & Noruegiæ regna adeptus est; Suecia interim ab alio occupata, vt sequenti capite amplius dicetur. Quamuis autem Christierni filius Ioannes ex Isabella Austriaca Caroli V. Imperatoris sorore prognatus, ab auunculo instanter petijisset, vt ipsius ope in paternum regnum restitueretur: impetrare tamen nihil potuit, Imperatore tñ alijs grauissimis bellis occupato. Per id tempus Protestantæ Smalcediæ conuentum agentes, videtes Fridericum Regem Daniæ æque ac ipsi circumspicere auxilia aduersus Cæsarem, si is incumberet, A. 1528. novum illum regem de federe cum ipsis inuēdo, & paulo post de Augustana recipienda Confessione sollicitarunt: quod etsi Fridericus nō grauate facturus videbatur, aperte tamen facere ausus nō est, veritus ne quid ab Episcopis, quorum magnitudo erat potentia, in regno nondū bene firmato contra ipsum tentaretur; Euangelij nihilominus amplectendi (sic enim loquebatur) cupidum se esse demonstrans, petebat vt Noui Prædicantes ad se mitterentur, qui antiquam fidem paulatim ex hominum animis euellerent & velut aliud agentes, nouitatis depulso odio, sensim Ecclesijs reformarent. Sic ille alieni regni vsurpator vt se firmaret auxilijs cōtra Cæsarem fortasse Christierno mittendis Lutheranis portam aperuit, qui in regno turbulento mox inualuerunt. Itaque An. 1526. Monachus quidam Fridericus apostata ab ordine suo, rō pro carcere, in quem ob maleficia & facinora compactus fuerat, Slesuicum Nouū Euangelium quasi Novus Apostolus intulit & in summo templo concionari orsus indies Canonicos & Pontificios calumnijs virulentæ & petulantissimæ lingua pro scindēdo accerrime debacchabatur, & eos plebi exosos reddebat, cui ita placuit, vt ea hunc sibi cum tumultu pastorem dari postularer à Friderico, vt dictum est. Rege, qui importune flagitantibus ciuibus non aliud respondit: *quis Fridericū vobis inuidet ac admittit. Habetote illum.* Simili ratione alij apostata, & à nemine auctoritatem habentes sub-

intiaantes prophetæ religionem veterem septingētis annis radicam eradicare cœperunt, inter quos fuit Marquardus Sculdorp, qui sororis suæ filiam in vxorem duxit, quod factum cum Catholici merito summopere detestarentur Lutherus V Vittebeigensis Pontifex contra Ecclesiæ sensum edito scripto excusauit, vt & Ambsdorfus, quem præuaticatorem deinde cum homines impunē fecisset, Deus vitæ Dominus sudore Anglico A. 1529. percussit ex incesto coniugio auulsi. Eodem A. 1526. Fridericus Rex Poloniæ regni comitia habēs, inter quos & Episcopi erant, plane pessundedit Religionem Catholicā omnibus edicens, vt secundū Reformationē Euangelij speciose, præfensi cūctæ Ecclesiæ restaurarentur. Episcopis autem carcer perpetuus, aut bonorū suorū possessio, in optionē data est, obtulit tunc Slesuicēse capitulū canonicorū 12000. Regi, ne Religio à Luthero inuenta introduceretur, sed vt in Veteri Catholica & Apostolica religione & fide firmarer & cōstanter permanerēt. Verumtamen Catholica fides argute subuersa est, quod externis cæremonijs saluis, alius sensus est substitutus, donec & illæ paulatim tollerentur sine sensu. Eo modo Daniæ Lutherana apparuit & nesciuit, Episcopis quibusdā apostatantibus paucis aut vno restitante, qui in carcere obiit.

Friderico I. Rege ad eum modū ingresso, & demū A. 1533. iv Id Aprilis defuncto, nemine iā pro Christierno captiuo pugnante, comes Palatinus Rheni & Bauariæ Dux Fridericus II. qui Dorotheā Christierno II. Regis etiamnū captiuū filiam coniugem tenebat, regnum ad se tanquā legitimū successorem pertinere iactabat. Vnde noui motus per Daniam extiterunt. Sed Dani, iam in hæreticam libertatem præcipitati, memores, quod Friderici I. Regis filius Christiernus, seu Christianus adolescēs ex aula Ioachimi I. Electoris Brandenburgici, ac literarum studio reuersus parenti suo auctor fuisset vt abiectis Maiorum sanctis institutis, tanquā minus convenientibus scripturæ, à Luthero in mundū reductæ, puram scripturam, toruabilem ad omnem sensum, amplecteretur, & Religionem carni & sanguini per commodam tanquam rectæ rationi congruentem teneret, eundem Christiernum III. Regem dixerunt (5).

III. Vt autem dilucidius appareat posteris quid Lutherus ad Danici Regni peruersionem operæ attulerit inter antea memoratus turbas, silentio
Ccc præ-
d Cypraus in Annal. Slesuic. Resuenerus in opere
Geneal. &c. c Cypraus, in Annal. Slesu. Resuenerus. &c.

præteriri non debet, quod Lutherus è Saxonica sua specula omnia rerum momenta obseruans & temporibus insidians quosdã regni proceres, quibus doctrinam suam non displicere intellexerat, litteris exhortatus est, vt sicut Christierni tyrãidem à se depulissent, sic à Papæ quoq; seruitute se ac regnum liberarent: duo maxime valida ad id tela subministrans. *Episcopos enim & ceteros Ecclesiasticos monuit, vt intolerabile illud coelibatus onus à se abicerent: seculares, vt bona & opes cœca quadam & indiscretâ pietate & deuotione à maioribus Ecclesijs donatas, ab eisdem repeterent: atque hoc modo illos carnali voluptati, hos vero bonis Ecclesiæ inbiantes, facile in sententiam suam adduxit.* Quum veto regem de instauranda Hafniensi Academia cogitare intellexisset, Theologum sua quasi manu formatum ad eum misit, *Ioannem Machabaum nomine, natione Scotum:* qui quod in Scotia Moniali quadam iuuenicula abusus esset, mutato habitu in Hollandiam traiecerat, atque inde ad Lutherum tamquam ornatum eiusmodi facinorum asylum. VVitebergam confugerat. Hic in Daniam appulsus, quum suo exemplo, tũ doctrina multos excitauit, vt abiectis cucullis, vxorij voluptatibus frui quam coelibem & austeram vitam agere mallet. Rex in primis, ætate adhuc iuuenis, faciles Lutheranis aures præbuit; & quia Protestantes magna ipsi contra quoscumque, qui controuersiam ipsi de regno moturi essent, promittebant auxilia, facile induci se passus est, vt eorum federi nomen daret. Circa id tempus, nimirum Anno M. D. XXXVI. Lutherus decretum illud, quo quid de ijs quæ inter ipsum & Bucerum hætenus econtrouersa fuerant, sentiendum esset, statuebatur, ad hunc regem in Daniam quoque misit, quod ille amplexus, exclusis Zvinglianis deinceps Lutheranæ religionis professionem præ se tulit.

Inter Episcopos interim boni & sinceri imbecilliores erant, quam vt Regis conatibus possent resistere: mali & mercenarij, Episcopales redditus thoris suis maritalibus associare cupientes, etiam vltro regem incitabant: qui Ioannem Bugenham Pomeranum VVitebergensem Theologum à Luthero missum non tantum summæ cum gratulatione excepit, verum etiam à concionibus sibi, immo quasi totius regni Metropolitanum esse voluit: adeo vt cum antiquo more regibus corona à primario regni Episcopo imponatur, Christianus hic III. à iam dicto Pomerano vii. homine de po-

stremis populi coronari voluerit, vsurpatis ceteris omnibus ceremonijs, quæ antiquitus in eiusmodi actu solebant adhiberi. Regis exemplo obsequutus populus, quam voluit doctrinam facile recepit. Tanto vero omissior ac minus periculosa hæc fuit mutatio, quod antiquæ & in Catholica hætenus Ecclesiæ vsitatae ceremoniæ in sacris peragendis omnes fere retinerentur, vt & ornamenta & vasa sacra: & omnis vis à templis & locis sacris abstineret. Nam & altaria eodem situ permanebant, & super ea Crucifixi, in ijs vero duodecim Apostolorum & aliorum Sanctorum imagines, eodem ornatu, iuxta ceteris accensis, visebatur: Prædicans eodem quo apud Catholicos ornatum sacrum, instar Missæ, peragebat; Vesperæ & Matutinae aliaque Officia in Ecclesijs more solito decantabantur; in S. Eucharistiæ communionem etiam nihil ferè mutatum cernebatur, quam quod sub vtraque specie porrigeretur, ita flagitante populo, quem difficile erat erudire quam prudenter Ecclesiæ in eo fecerit, quod laicis communionem sub vnanatum specie dari iussit, vt alias diximus. Hæc, inquam, videns populus, mutationem hanc vix sensu perceptam, facile tulit: & talem formam religionis qualem Principi placere animaduertebat, ex manibus eius recepit. Nimirum,

Componitur orbis

Regis ad exemplum Nec sic innectere sensus

Humanos edicta valent, vt vitæ regentis.

Mobile mutatur semper cum Principe vulgus.

Idem Rex quum Sacerdotes & monachos ad incestas nuptias certatim conuolantes videret, tanto lubentius id se permittere dixit, quod alienarum vxorum pudicitia non facile posthac insidiatur osperaret.

IV. Etsi vero mutata in Danicæ regno religione, è Germania passim Prædicantes magno numero accurrerint, Sacramentarij tamen, Zvingliani & Calvinistæ diu in eolocom non habuerunt. Tandem Mariæ Angliæ regno adnota, *Ioannes Lascus Nobilis Polonus,* Zvinglianae, quæ ibi fuerat, collectas Ecclesiæ reliquias duabus nauibus imposuit, & cursum Daniam versus direxit, sperans Regem è tam miserabili naufragio eluctatosi non alio, eo saltem nomine non grauare recepturum, quod ipsi quoque acerrimi Romanæ Ecclesiæ essent hostes. Appulsus ergo, Regem adit, cique

eique non socrorum tantum & comitum, verum suas etiam, vt qui ob religionem à patria crudeliter proscripti essent, miserias demonstrat: & hospitium ac sacra suo more faciendi ac docendi libertatem petit. E contra Lutherani Regem monent, etiam atque etiam caneret sibi ab eiusmodi hominibus, nec ipsorum, qui Papistis multo peiores essent, doctrina regnum suum infici pateceretur. Præ ceteris *Paulus Nouiomagus* Regis Concionator execrabiles eorum blasphemias de Sacramento altaris & reali corporis ac sanguinis Christi in eo præsentia Dei que omnipotentia pluribus demonsttrauit. *Lascus interim* & *Vienhoisius* Regem vrgeret atque obsecrare non cessabant, & regentis in Lutheranos conuicijs, ipsos tamquam hæreticos & seductores, qui doctrina sua semipapistica & regem & populum perditum irent, increpabant. Eodem etiam aliunde *Anabaptista* & *Trinitarij* quidam accurserant: sed tam hos quam illos Rex edicto quamprimum regno excedere iussit. Mirum est quantum utriusque, *Lutherani scilicet* & *Caluiniste*, in Prophetæ quisque sui auctoritate præsidij sibi quaerierint; quamuis Lutherus iam esset mortuus, Caluius vero adhuc viueret. Lutheranus clamabat, *Lutheri* & *D. Pauli Apostoli doctrinam unam atque eandem esse*. Caluinista contra occinebat (f). *Lutherum hominem fuisse, & errare potuisse*. Tum ille: *Quid tu sis, Lutherum in doctrina errare potuisse, qui primus Euangelij lumen pane extinctum, saculo nostro rursus accendit?* Et si vero Caluinistis quod replicarent non deccat, Lutheranis tamen cedere, & collectis sarcinis aliud migrare coacti sunt. Discedens *Lascus* ad regem scripsit, ad tantæ iniuriæ Deo & Ecclesiæ illatæ violationem, cælum ac terram inuocans. *Ecce* (inquit Auctor Historiæ de Confessione Augustana) *quomodo audaces & temerarij isti homines etiam Reges, Principes ac Magistratus aggrediuntur, ipsorum comitibus sese opponentes*. Idem ait, prudenter regem fecisse, *sam malos hospites mature eijciendo: atque optandum esse vt omnes Christiani Principes idem faciant, ne Sacramentarium illud virus longius proserpat*. Hæc ille. At postquam *Christianus III.* qui usque ad Anno 1559. regnauit, Hollandis & Angliæ non negocianditantum in regno suo, verum etiam religionem exercendi facultatem concessit, paulatim Caluinismus ibi inualescere cœpit. Toto tamen regno non pauci Catholici etiamnum inueniuntur; quos in oc-

culto sacerdotes sæculari habitu vestiti docent, & consolantur, donec tandem Deus ex hæreseos tyrannide ereptis, veræ & Catholicæ religionis vsu ipsis ac toti regno restituat. Postem equidem hac de re multa ab alijs mihi suggestita speciatim referre; sed quia novos nostros Euangelicos non tantum reum suarum satagere, verum etiam ad ea quæ in longinquis prouincijs geruntur aures arrigere atque oculos emittere non ignoro (non illaudabili sane zelo, & causa bona esset; vt qui decepti in media perditionis abyssu salutem suam operari se falso sibi persuadent) vocem & calamum contineo, ne ijs qui veram Iesu Christi Ecclesiam in his in locis restauratam cupiunt, periculum aliquod creem.

V. Eadem tempestas & calamitas quæ Daniæ, Noruegiæ quoque affixit ac vehementer concussit. Inguenti primum hæresi Archiepiscopus quidem *Nidrosiensis* magno animo sese vnâ cum populo fidei suæ commisso opposuit: sed tandem manus dedit, partim Danorum violentia, partim alterius Episcopi ignauia & exemplo victus, qui cum è captiuitate euadendi nullam aliam rationem videret, è *Lutheri*, vel potius hæreseos, cuius meretrix illa *Babylonica* in Apocalypsi figura est, calice bibita, vti & plures Canonici & Ecclesiastici, qui libertatem illam vxorem ducendi, & nihilominus interim Ecclesiasticis bonis & dignitatibus fruendi, obujs vlnis amplexi sunt. Res tamen valde mira est, quod etiam si regni huius incolæ iam sexaginta & amplius annos Catholicæ religionis priuati sint exercitio, eius tamen etiam rustici homines, quasi per manus traditam memoriam seruant. Mihi quidem cum multis ex eo regno in nostrum portum appulis sermo fuit, affirmantibus, nunquam isthic maiorum siue Catholicæ religionis sine multis querimonijs & lamentationibus fieri mentionem; omnesque calamitates & miserias eius mutationi vel profligationi vulgò adscribi. In Noruegia certe postquam fama percrebuit, Sacerdotes quosdam sanctæ & Catholicæ Societatis in Sueciam appulisse (vt sequenti capite ostendam) quamplurimi in mag-

Ccc 2

nam

& Vide repetit. Conf. August.

nam sperere & i sunt, fore ut aliquando in sua quoque patria Catholica religio velut postliminio restitueretur. Sed dies ille arcano Dei arbitrio ad huc reservatur.

Interim illud miraculo non caret, quod Deus passim in rudium illorum & agrestium hominum animis integram & perfectam veram religionis notitiam conservavit: sic ut ideo religiosi scientijs destituti videantur, quo magis fidei & spiritu abundant, & nihil sciendo sint omniscij, quam nihil habeant de quo dubitet, aut quod curiosius indagandum putent vel quod vitijs careant, per quorum gustum seducuntur, qui pereunt. Bene & apposite ad hanc rem Tertullianus ait, *Nihil scire, est omnia scire*. Et Saluator noster ipse divinam hanc suo ore pronuntiavit sententiam. *Beati pauperes spiritu, quia ipsorum est regnum celorum*. Simples fuerunt & rudes homines, qui Christum Salvatorem gratulatorio illo cantico *Osanna*, exceperunt: quum Scribae & Pharisaei, *Crucifige*, Pilato occinescent. Apud rudes & simplices homines, tamquam magis fideles & constantes, religionis Christianae veritas multis in locis tamquam fidei ipsorum commissum depositum mansit. Notat Bellonius, universam Armeniorum nationem etiam postquam Turcarum tyrannide oppressi sunt, in Christiana fide ad nostra usque tempora iuvialibiter persistisse: eoque videri singulari Dei beneficio factam, ut quamvis multae aliae Christianum profitentes nationes Turcarum imperio subiant, soli tamen Armenij Christianorum nomine indigentur, sic ut Armenianum aliquem nominare, idem sit quod nominare Christianum, & si quis Armenianus Mahometismum amplectatur, iam non amplius Armenianus dicatur, sic enim servus eius diceretur, quae abnegasse noscitur. Sed iam tempus est ut de Daniam viciniam Sueciae regnum trajiciamus.

QVOMODO GVSTAVVS SVE
ciae regno occupato ad faciliorem sui
defensionem religionem
mutavit.

ARGUMENTUM.

CAPIT XV.

- I. *Gustavus Sueciae regnum invadit.*
- II. *Lutheranis locum dat.*
- III. *Infamia Ecclesiasticorum coniugia, & mira con-*

stantia Religiosorum.

IV. *Gustavus religionem mutat.*

V. *Miserabilis eius exitus.*

VT Sueciae in Haeresis abyssum precipitaretur, status clarius percipitur, cum paulo altius repeto, nempe Suecos circa eadem tempora, quibus Dani, ad fidem Christi Catholicam tempore Carolingorum & Otronum Imp. paulatim adductos, Anno 1130. S. Ericum Regem habuisse, qui Anno 1160 occisus est, & SS. Catalogo adscriptus a Pontifice Romano. Ab eo tempore in Fide Catholica iidem persistere sub Regibus de S. Erici sanguine prognatis usque ad An. 1363. quo Magnus cognomento Smechius, Rex a proceribus ob libidines & tyrannidem pulsus solam Gothiam occidentalem retinuit, in reliqua Suecia succedente Alberto Megapolestem ex Germania Duce, qui Euphemiam Magni praedicti sororem matrimonio iunctam habebat, ex quo porro Reges Sueciae prognati regnarunt, usque ad Christophorum coronatum Upsaliae An. 1438. qui An. 1448. obiit sine prole post quem Carolus Canuti Torde ex alia familia electus a Suecis, Anno regni sui octavo rebellionem eiectus in exilium, locum dedit Christiano seu Christiano I. Danorum Regi, qui viduam Christophori Suecorum Regis matrimonio sibi copularat. Sed & ipse eiectus a Suecis, post septennium revocato Carolo exulante, qui demum Anno 1470. obiit Rege vacuum regnum sine haerede reliquit, quod Daniae Reges Joannes Christiani I. filius atque Christianus II. filius Joannis sibi successive vendicantur, non sine damnis & claudibus ultero citroque datis atque acceptis, donec Christianus II. Rex Daniae, uti capite praecedente narratum est, sententia adversus schismaticos Sueciae proceres Romae latae executor, in visus factus Regno penitus est exclusus Anno 1521. quo iam mali genij, per Lutheri apertum puteum Abyssus, in Septentrione, grassandi acceperant potestatem, nam Christiano in Daniam reverso cura obsidibus, dum incaute obsides custodiuntur, Gustavus Erici Trollij Equitis Aurati (qui cum 60 proceribus, duobus Episcopis, VIII. Novemb. An. 1520. titulo schismatis Stockholmia fuerat occisus) filius, die quodam venarum exire se simulans, assumpto equitis seu stabularij habitu, clanculum aufugit An. 1519. quumque Lubecam pervenisset, quis esset aperiens, ac ciuibus, si eorum ope in patriam reduceretur, tam in expositandis quantis